

Un document detaliat

Procurorii constanțeni, îngrijorați! Ce spun despre modificările aduse CPP

Procurorii din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța își exprimă îngrijorarea, argumentat, în ce privește modificările aduse Codului de procedură penală. Redăm, în continuare, comunicatul Compartimentului de informare și relații publice din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța, primit la redacție.

„Având în vedere adoptarea modificărilor aduse Codului de procedură penală, sub pretextul transpunerii în legislația procesual penală a directivei UE 2016/343 și a deciziilor Curții Constituționale a României, procurorii din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța își manifestă îngrijorarea cu privire la posibilitatea intrării în vigoare a modificărilor legislative, acestea fiind de natură să aducă atingere combaterii infracționalității în ansamblul său, și nu doar luptei împotriva corupției.

O primă observație este aceea că modificările exced cu mult conținutul directivei și a deciziilor Curții Constituționale a României; legislația procesual penală implementase deja cele mai multe elemente specifice prezumției de nevinovăție, iar în ceea ce privește deciziile Curții Constituționale a României acestea se aplicau fără sincope, magistrații fiind obligați, de altfel, să facă aplicarea acestora potrivit art.99 lit.ș din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Modificările legislative ce se preconizează – dintre care unele pun probleme de neconstituționalitate, însă mai grav este că unele nu pun probleme de neconstituționalitate și sunt de natură să creeze disfuncționalități administrative în cadrul parchetelor sau instanțelor de judecată – vor aduce prejudicii victimelor, persoane fizice sau juridice.

Majoritatea infracțiunilor date în competențe parchetelor de pe lângă judecătorii au ca subiect pasiv principal persoanele fizice sau juridice, și nu statul, cum este în cazul infracțiunilor din competența Direcției Naționale Anticorupție, astfel că îngreunarea luptei împotriva criminalității o vor resimți în mod direct cetățenii.

Printre modificările cu impact – fie că trec de examenul de constituționalitate sau nu – , și fără ca enumerarea să fie exhaustivă, identificăm:

1. în cazul cererii de recuzare a procurorului, ordonanța procurorului ierarhic superior care soluționează cererea de recuzare poate fi atacată cu plângere la judecătorul de drepturi și libertăți.

Dacă în dosar există mai mulți inculpați

fiecare dintre aceștia poate introduce plângere, pe care le pot formula succesiv și astfel cercetarea cauzelor se poate fi tergiversată în mod nejustificat.

În actualul context legislativ, în măsura în care se dispune trimiterea în judecată, oricum judecătorul de cameră preliminară poate analiza dacă recuzarea procurorului care a efectuat acte de urmărire penală a fost soluționată legal și temeinic de către procurorul ierarhic superior.

2. posibilitatea restricționării de către procuror a accesului la dosar pentru suspect pe o perioadă maximă de 20 de zile, este total nerezonabilă, având în vedere că cercetările (în cazul în care acestea necesită confidențialitate) pot dura un timp mai îndelungat, de luni sau chiar câțiva ani.

În acest context, suspectul poate afla într-un mod foarte lejer elemente care ar fi trebuit să fie confidențiale – cel puțin până se strânge un probatoriu mai consistent – și astfel să nu mai deruleze activitățile infracționale investigate sau să influențeze martori sau chiar ancheta în general, în sensul dorit.

3. obligativitatea judecătorului de a acorda o perioadă minimă de 4 ore pentru pregătirea apărării în cazul luării măsurii arestării preventive este excesivă; aceasta trebuie raportată la specificul cauzei întrucât sunt și situații numeroase în care studiul dosarului necesită un timp foarte scurt.

Cu titlul de exemplu învedereăm o infracțiune de vătămare corporală, în care probatoriul constă într-o înregistrare video, iar inculpatul recunoaște săvârșirea infracțiunii.

4. dreptul suspectului sau inculpatului de a participa la orice act de urmărire penală este excesiv și nu face decât să inhibe eventualele persoane vătămate (unele dintre acestea victime ale unor infracțiuni grave) sau chiar martori (unii dintre aceștia aflați în raporturi de subordonarea față de cei acuzați).

Justificarea aparentă că i se pot aplica măsuri de protecție este insuficientă, nu arată decât lipsă de experiență profesională a inițiatorului acestei modificări legislative, întrucât persoanele indicate mai sus – victime sau martori – suferă în mod constant de teama că declarația poate avea efecte nefaste în detrimentul propriei persoane.

Simplu fapt că persoana acuzată și persoana audiată nu se văd cu ocazia audierii este aproape irelevant.

De altfel, imediat după momentul procesual al audierii persoana acuzată

poate urmări persoana audiată și consecințele pot fi nefaste.

De altfel, nici măcar nu s-a analizat dacă există posibilitățile tehnice sau logistice privind o astfel de audiere, care, dacă la acest moment este o excepție, în urma modificărilor va deveni o regulă, și mult mai dificil de pus în practică.

5. posibilitatea martorului să cenzureze în fața organului judiciar declarația pe care o dă, pretextând că se poate autoincrimina, va avea drept consecință imposibilitatea stabilirii realității obiective.

Chiar și în contextul legislației actuale, în măsura în care martorul dă o declarație și prin aceasta martorul se autoincriminează cu privire la eventuale infracțiuni săvârșite, elementele de autoincriminare nu au valoarea juridică, organele judiciare exploatand doar ceea ce referă la alte persoane.

6. eliminarea dintre mijloacele de probă a înregistrărilor realizate de cei care dobândesc calitatea de martori în dosare penale pune în pericol grav administrarea probatoriului în cazul unor infracțiuni care se săvârșesc într-o clandestinitate deosebită (viol sau orice alte infracțiuni săvârșite între persoane apropiate, infracțiuni de corupție în care nu toți cei prezenți într-un context dat sunt participanți la săvârșirea infracțiunilor, etc.).

7. utilizarea în procesul penal a interceptărilor doar pentru fapta ce face obiectul cercetării poate lasă nedescoperite infracțiuni grave. Faptul că ulterior poate fi completat mandatul de supraveghere tehnică este insuficient, având în vedere că până la obținerea acestuia date și informațiile obținute deja în urma mandatului inițial nu pot fi utilizate. Pot fi situații când completarea mandatul de supraveghere tehnică este tardivă.

8. amânarea informării persoanelor supravegheate pentru o perioadă maximă de 1 an, poate crea dificultăți de investigare având în vedere că în cadrul unei cauze penale se poate proceda la interceptarea unor persoane în perioade de timp diferite, care nu se suprapun și este astfel posibil ca, în timp ce-l informezi pe un inculpat că a fost interceptat altul să fie interceptat, și astfel să ia cunoștință de măsura de supraveghere de la inculpatul deja încunoștințat de organele judiciare.

9. imposibilitatea luării măsurii arestării preventive pentru săvârșirea unor infracțiuni precum agresiune sexuală, corupție sexuală,

rele tratamente aplicate minorului, înșelăciune va lăsa fără protecție categorii largi de populație, și care se găsesc în diferite stări de vulnerabilitate vădită (vârstă înaintată, lipsă școlarizare, boală, etc.).

În concret, în cazul unor infracțiuni de înșelăciune săvârșite prin metoda accidentul, spre exemplu, autorii nu vor putea fi arestați preventiv săvârșind în continuare astfel de infracțiuni și față de alte victime.

Mai mult, întrucât posibilitatea de înregistrare este drastic și nejustificat cenzurată de legiuitor, multe infracțiuni de înșelăciune săvârșite prin metoda accidentul vor rămâne cu autor necunoscut, iar cei care vor suferi consecințele în mod direct sunt cetățenii.

10. intervenirea clasării în mod obligatoriu a cauzelor după trecerea unui an de la data începerii urmăririi penale în rem (începere în rem obligatorie de la data înregistrării sesizării penale), fără a se analiza dacă există temeiuri probatorii în acest sens, va duce la clasarea cauzelor fără să se poată efectua urmărirea penală și astfel să se constate dacă infracțiunea a fost săvârșită cu certitudine și fără a se identifica autorul.

Termenul de 1 an este cu totul nerezonabil, având în vedere că, de exemplu, la nivelul Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța funcționează efectiv 14 procurori, din care doar 10 efectuează urmărirea penală sau supraveghează activitatea de urmărire penală a poliției judiciare, într-un număr de 51.451 dosare penale.

În cursul anului 2017, procurorii din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța au dispus trimiterea în judecată a unui număr de 1198 inculpați, iar procentul de achitări a fost de 2,17% (26 inculpați), iar acest lucru a fost posibil tocmai utilizând instrumentele Codului de procedură penală, lege care se află printre cele moderne legislației europene în materia drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei.

Se observă în mod deosebit faptul că prin modificările aduse Codului de procedură penală se îngreunează investigarea infracțiunilor și mai puțin procedura judecătorească, consecința fiind îngreunarea identificării infracțiunilor și a participanților la săvârșirea acestora.

În măsura în care organele judiciare nu vor mai avea la dispoziție instrumentele juridice adecvate, există riscul ca, consecințele negative, respectiv scăderea luptei împotriva criminalității, să afecteze în mod direct cetățenii României”.